

Akademia Morska w Gdyni

Regulamin i przepisy BHP statku szkoleniowego „Dar Młodzieży”

Gdynia 2012

SPIIS TREŚCI

CZEŚĆ I.....	4
PRZEPISY PORZĄDKOWE	4
1. Podział na wachty.	4
2. Starszy wachty.	4
3. Nagradzanie i karanie praktykantów.....	5
4. Wyjście na ląd.....	6
5. Wygląd zewnętrzny praktykantów.....	7
6. Oddawanie honorów, zwracanie się do przełożonych.	7
7. Wachta służbowa.	8
8. Dbłość o mienie statkowe.	8
9. Zagrożenia pożarowe statku.....	9
10. Czas wolny od zajęć.....	9
11. Alarmy, sygnały gwizdkami.	9
12. Organizacja dnia	11
• Rozkład dnia w morzu.....	11
• Rozkład dnia w porcie.....	13
CZEŚĆ II.....	15
INSTRUKCJE SŁUŻB	15
• Służby morskie.....	15
1. Bosmański.....	17
2. Nawigacyjny.	17
3. Sternik.....	18
4. Służba na oku.....	18
5. Wachta kotwiczna.	19
6. Służba w siłowni.....	19
• Służby portowe.....	19
CZEŚĆ III.....	20
PRZEPISY BEZPIECZEŃSTWA I HIGIENY PRACY	20
1. Przepisy ogólne.....	20
2. Prace na wysokościach i zaburtowe.....	21
3. Prace przy żaglach.	22
4. Prace pokładowe.	23
5. Zagrożenia porażeniem i napromieniowaniem.	24

*Niniejszy regulamin należy stosować podczas postoju statku w porcie oraz podróży morskiej.
Obowiązuje on załogę statku, praktykantów odbywających rejsy szkoleniowe, jak i wszystkie
inne osoby zaokrętowane na statku.*

Zatwierdzam

CZEŚĆ I

PRZEPISY PORZADKOWE

1. Okrętowanie i podział na wachty.

Studenci Akademii Morskiej w Gdyni (Akademii Morskich) i innych uczelni oraz uczniowie szkół średnich są okrętowani przez Dział Armatorski AMG, w celu odbycia praktyki morskiej wymaganej programem uczelni lub szkoły. Po zaokrętowaniu praktykanci przechodzą przeszkolenie zaznajamiające (familiarization). Podczas szkolenia zaznajamiającego, należy zapoznać praktykantów z polityką armatora, a w szczególności z zakazem posiadania i spożywania alkoholu i zażywania narkotyków. Kapitan statku samodzielnie lub na polecenie Działu Armatorskiego może przeprowadzić badanie załogi i praktykantów na okoliczność bycia pod wpływem alkoholu lub narkotyków.

Praktykanci zorganizowani są w system trzech wacht, z których każda mieszka w pomieszczeniach zwanych kubrykami. Wachta pierwsza, zajmuje kubryki dziobowe, wachta druga kubryki środkowe, natomiast wachta trzecia kubryki rufowe. Jeżeli zaokrętowane są dziewczęta, to przydziela się im oddzielny kubryk.

Bezpośrednim przełożonym wachty jest Oficer wachtowy. Pomocnikami Oficera wachtowego są: Instruktor i Bosman wachtowy. Pomocnikiem Oficera i przełożonym praktykantów jest również starszy wachty. Wraz z przydziałem do wachty, praktykant otrzymuje numer okrętowy, który jest jednocześnie numerem alarmowym, koi lub hamaka, pasa ratunkowego i kombinezonu ratunkowego. Nad koją praktykanta umieszczona jest instrukcja alarmowa, dotycząca przydzielonego numeru okrętowego. O przydziale do wachty i jej zmianie, decyduje Starszy Oficer.

2. Starszy wachty.

Starszy Oficer, w porozumieniu z Oficerem wachtowym i studentami danej wachty, wyznacza jednego z praktykantów na stanowisko starszego wachty. Starszego wachty wyznacza się zazwyczaj na czas trwania praktyki. Może on być w każdej chwili zdjęty ze stanowiska z powodu przewinień dyscyplinarnych, choroby lub braku kompetencji. Starszy wachty jest przełożonym wszystkich praktykantów swojej wachty. Starsi wacht powinni we wszystkich

sprawach dyscyplinarnych i bytowych, zwracać się do swojego Oficera wachtowego. W wyjątkowych sytuacjach mogą zwracać się bezpośrednio do Starszego Oficera.

Jeżeli problem wykracza poza kompetencje Starszego Oficera lub wymaga interwencji Komendanta, obowiązuje droga służbowa tzn. przez Oficera wachtowego do Starszego Oficera, który organizuje spotkanie z Komendantem.

Starszy wachty może występować z wnioskiem o karanie lub nagradzanie praktykantów swojej wachty. Taki wniosek powinien zgłosić swojemu Oficerowi wachtowemu na piśmie.

Starszy wachty jest zwolniony ze służb gospodarczych. Organizuje zbiórki do zajęć, pomaga Oficerowi wachtowemu, Bosmanowi i Instruktorowi swojej wachty w utrzymaniu porządku i dyscypliny. Jest łącznikiem pomiędzy biurem Starszego Oficera, a wachtą. Wyznacza służby morskie, portowe i gospodarcze w uzgodnieniu z Asystentem starszego oficera. Starszy wachty bierze udział w posiedzeniu Rady Okrętowej wachty. Rozkład służb musi być sporządzony na piśmie w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach jeden powinien być wywieszony na tablicy ogłoszeń przy mesie studenckiej, a drugi znajdować się na mostku do stałej kontroli obsady wachty, powinien być wykonany i wywieszony co najmniej dobę przed objęciem służby przez wachtę.

3. Nagradzanie i karanie praktykantów

Praktykanci wyróżniający się wzorową postawą, wynikami w pracy i w nauce mogą być nagradzani. Przewiduje się następujące nagrody:

- skreślenie poprzednio udzielonej kary – dokonuje Komendant na wniosek Oficera wachtowego
- pochwała pisemna – udziela Komendant, wnioskować może każdy z członków stałej załogi
- ukończenie praktyki z wyróżnieniem – przyznaje Komendant na wniosek Rady Okrętowej na koniec praktyki

Wnioski o nagrody i kary należy zgłaszać do biura Starszego Oficera. Informacja o ich udzieleniu podawana jest do wiadomości praktykantów na tablicy informacyjnej przed messą studencką lub na apelu porannym po podniesieniu bandery, nie później niż 24 godziny od złożenia wniosku.

Nagrody udzielane są za wzorowe pełnienie służb morskich, portowych i gospodarczych oraz wyróżniającą pracę.

Łamanie i nieprzestrzeganie regulaminów i instrukcji statkowych podlega karze. Karom podlega

również niesolidne pełnienie służby, opieszałość w wykonywaniu poleceń przełożonych, szczególnie zakłócanie porządku oraz wszelkie przejawy łamania regulaminu. Karane jest łamanie przepisów BHP, przeciwpożarowych, granicznych, celnych. Praktykant może otrzymać karę:

- upomnienia – udziela Starszy Oficer na wniosek członka załogi stałej;
- dodatkowe godziny do odpracowania na rzecz statku w czasie wolnym – decyzje podejmuje Starszy oficer na wniosek członków załogi stałej
- zakaz opuszczania statku w dniu w którym wachta ma wyjście w porcie – udziela Starszy oficer na wniosek członka załogi stałej;
- nagana na piśmie – udziela Komendant na wniosek Starszego Oficera
- karne wyokrętowanie skutkujące nie zaliczeniem praktyki – udziela Komendant.
- wniosek o ukaranie do uczelnianej komisji dyscyplinarnej – wnioskuje Komendant

Od wymienionych kar, za wyjątkiem kary upomnienia, wyokrętowania karnego i wniosku o ukaranie do uczelnianej komisji dyscyplinarnej przysługuje praktykantom prawo odwołania, które składają do Komendanta. Odwołanie powinno być złożone na piśmie, drogą służbową (przez Oficera wachtowego i Starszego Oficera) w terminie do 24 godzin od udzielenia kary. Od kary udzielonej przez Komendanta praktykant może odwołać się na piśmie do Rektora AM, drogą służbową, przez Komendanta.

4. Wyjście na ląd

Wyjście na ląd w porcie mogą otrzymać tylko praktykanci z wacht wolnych od służb. Dodatkowym warunkiem wyjścia jest wykazanie się znajomością olinowania statku przed Bosmanem lub Instruktorem swojej wachty. Jeżeli praktykant nie zda egzaminu z lin, to do powtórnego zaliczenia może przystąpić po 12 godzinach od pierwszego terminu. Podczas postoju w porcie na statku zostaje wachta służbowa oraz praktykanci ukarani zakazem opuszczania statku. Ww. praktykanci pozostają do dyspozycji Oficera służbowego i muszą meldować się u niego w ustalonych godzinach. Godziny wyjścia na ląd ustala Komendant w porozumieniu z opiekunami praktyk. Zwyczajowo trwa ono do godziny 2200. Warunkiem wyjścia wachty na ląd jest pozostawienie należytego porządku w kubrykach. Zejście ze statku odbywa się w wyznaczonych godzinach pod kontrolą Oficera wachtowego, Bosmana lub Instruktora. Przed wyjściem studenci

podlegają kontroli: wyglądu zewnętrznego, stanu umundurowania, obuwia. Zabrania się wnoszenia na ląd plecaków i jakichkolwiek przedmiotów mogących budzić podejrzenie władz celnych lub granicznych. Plecaki dopuszczalne są w wyjątkowych przypadkach np. zawody sportowe, basen lub plaża; tylko za wyraźną zgodą Starszego Oficera. Na statek nie wolno wnosić przedmiotów zabronionych tj.: alkoholu, narkotyków i artykułów niebezpiecznych. Dopuszcza się wniesienie alkoholu zakupionego na lądzie pod warunkiem jego zgłoszenia w momencie wejścia na statek i zdania do depozytu u Intendenta (jeżeli jest na to pozwolenie Komendanta). Plecaki i zakupy wnoszone na statek podlegają kontroli przez Oficera wachtowego. Podczas pobytu na lądzie praktykantów obowiązuje zachowanie zgodne z regulaminem statkowym. Przełożonym spotykanym w mieście, należy oddawać honory poprzez salutowanie. Wchodząc i schodząc ze statku należy oddać honory banderze. Jeżeli praktykanci wchodzą lub wychodzą zbiorowo salutuje pierwszy i ostatni z grupy.

5. Wygląd zewnętrzny praktykantów

Za zgodą Starszego Oficera podczas pobytu statku w morzu dopuszcza się niejednolity strój praktykantów. Strój musi być czysty i kompletny. Na wachtę praktykanci stawiają się w długich spodniach, zasznurowanych butach i nakryciu głowy. W czasie pełnienia wacht nie wolno nosić odzieży z kapturem (wyjątkiem są sztormiaki podczas złej pogody). Praktykantom wolnym od służb i wacht w morzu, zezwala się na noszenie krótkich spodenek i zapinanych sandałów. Zabrania się przebywania na pokładzie otwartym boso, w klapkach i chodakach. Podczas wchodzenia do portu, postoju w porcie oraz podczas wyjścia z niego, obowiązuje strój jednolity, który ustala Starszy Oficer, o czym powiadamia praktykantów na apelu porannym. Na służbach portowych praktykanci występują w pełnym umundurowaniu i odpowiednim wyglądzie zewnętrznym.

6. Oddawanie honorów, zwracanie się do przełożonych

Przełożonymi praktykantów są: Komendant, Kierownicy Działów, Oficerowie, Wykładowcy, Instruktorzy, Bosmani i Starsi wacht. W ramach kierowania pracą oraz w ramach nadzoru pełnienia służb przełożonymi są również inni członkowie załogi stałej. W stosunku do przełożonych zwracają się w formie „Pan”, „Pani” i zgodnie ze stanowiskiem służbowym (Panie Komendancie, Panie I, czy II Oficerze).

W pomieszczeniach służbowych i dydaktycznych formą oddania honoru Komendantowi i jego przełożonym jest komenda „UWAGA”, na którą praktykanci powstają i przyjmują postawę

zasadniczą. W przejściach i na korytarzach obowiązuje zasada ustąpienia pierwszeństwa przejścia przełożonym. Podczas inspekcji pomieszczeń statku dyżurni praktykanci, w pełnym umundurowaniu, zobowiązani są do złożenia Komendantowi, lub innej osobie prowadzącej inspekcję, meldunku. Przykład meldunku: „Panie Komendancie (lub funkcja innego przełożonego), dyżurny (nazwisko i imię, numer okrętowy) melduje (nazwa pomieszczenia) gotowe do przeglądu. Dyżurny przyjmuje wówczas postawę zasadniczą.

W czasie wolnym od zajęć praktykanci odpoczywający, śpiący lub opalający się na pokładzie górnym, nie są zobowiązani do wstawania przed przechodzącymi przełożonymi bez względu na ich stanowisko. Wstać należy dopiero w przypadku, gdy przełożony podejdzie do praktykanta i rozpocznie z nim rozmowę. Podczas rozmowy z przełożonym praktykant zostaje w postawie zasadniczej. Praktykant powinien zachować odpowiednią odległość od osoby, z którą rozmawia.

7. Wachta służbowa

W porcie służbę pełni się przez 24 godziny. Zmiana służby odbywa się o godzinie 08.00. Wachta pełni służbę dobową wraz ze swym Oficerem, Instruktorem i Bosmanem. W zależności od czasu postoju w porcie, przepisów miejscowych i innych okoliczności Komendant może zarządzić inny system pełnienia wacht. Wachta służbowa wyznacza służby niezbędne do funkcjonowania statku. Członkowie wachty służbowej, niewyznaczeni do żadnej ze służb, pracują pod kierownictwem Starszego bosmana i innych członków załogi stałej w systemie dejmańskim. Wachta służbowa nie ma prawa do wyjścia na ląd, może być wezwana do zajęć i pracy o każdej porze dnia i nocy.

8. Dbalność o mienie statkowe

Obowiązkiem wszystkich praktykantów, podobnie jak i załogi stałej, jest dbalność o mienie statku, jego dobry stan techniczny, wygląd i bezpieczeństwo.

Praktykanci, którzy spowodują zniszczenia i braki sami muszą pokryć ich koszty. Jeżeli sprawca szkody będzie nieznany, to koszty ponoszą wszyscy praktykanci, solidarnie, z danej wachty lub kubryka. Wysokość szkody i sposób jej likwidacji ustala kierownik działu, w którym szkoda powstała, na podstawie aktualnych cenników lub szacunku kosztów stoczniowych. Za niszczenie mienia statkowego oraz brak dbalności o statek, praktykanci podlegają dodatkowym karom dyscyplinarnym.

9. Zagrożenia pożarowe

Statek szkoleniowy narażony jest na zagrożenia pożarowe, ze względu na dużą ilość materiałów łatwopalnych oraz dużą liczbę ludzi na pokładzie. W związku z podwyższonym zagrożeniem pożarowym miejsce do palenia papierosów dla praktykantów i załogi, wyznacza się na pokładzie wzdłuż nadbudówki dziobowej. W morzu – na burcie zawietrznej, natomiast w porcie od strony wody. Dla pasażerów i załogi dodatkowo wyznacza się miejsce do palenia na rufie za nadbudówką rufową. W miejscach wyznaczonych do palenia muszą znajdować się popielniczki wypełnione wodą do ¼ wysokości popielniczki. Nadzór nad prawidłowym rozmieszczeniem popielniczek sprawuje praktykant pełniący służbę bosmańskiego.

Kategorycznie zabrania się palenia papierosów pod pokładem. Ze względu na przepisy oraz zainstalowany system alarmowy zabrania się palenia papierosów w kabinach. Spawanie i używanie otwartego ognia na statku muszą odbywać się pod nadzorem Oficera wachtowego za wiedzą i zgodą Komendanta i Starszego Oficera, a w porcie dodatkowo za zgodą Kapitanatu portu i Straży portowej.

10. Czas wolny od zajęć

W czasie wolnym od służb i wacht praktykanci mogą przebywać w swoich kubrykach, w mesie studenckiej (między posiłkami), na pokładzie górnym od nagielbanków szotów kliwrów do forszotu nadbudówki rufowej oraz na pokładzie nadbudówki dziobowej. Dla oficerów i pasażerów przeznaczony jest pokład rufowy od forszotu nadbudówki rufowej do rufy oraz pokład nadbudówki rufowej. Dla załogi szeregowej przewidziany jest pokład od dziobu do forszotu nagielbanków szotów kliwrów. Na pokładzie w miejscach, przeznaczonych dla załogi i pasażerów, w kabinach załogi, mesie, świetlicy załogowej, praktykanci mogą przebywać jedynie służbowo. W czasie postoju w portach praktykant może przebywać na pokładzie jedynie w kompletnym ubiorze. W czasie wolnym praktykanci mogą odpoczywać w kojach, które po użyciu muszą być należycie pościelone.

11. Alarmy, sygnały gwizdkami

Zgodnie z przepisami Konwencji o Bezpieczeństwie Życia na Morzu na statku należy w odpowiednich odstępach czasu (raz na miesiąc w czasie dnia i raz na trzy miesiące w nocy) przeprowadzać alarmy ćwiczebne. Na każdym statku zgodnie z przepisami powinny znajdować się rozkłady alarmowe. Każdy praktykant musi zapoznać się z rozkładem alarmowym, znać swój numer

okrętowy, obowiązki i zapamiętać sygnały alarmowe. Na statku szkoleniowym „Dar Młodzieży” obowiązują następujące alarmy i sygnały alarmowe:

alarm ogólny - siedem dźwięków krótkich i jeden długi

sygnał opuszczenia statku - jeden dźwięk długi (około 15 sek.) poprzedzony poleceniem opuszczenia statku wydanym przez Komendanta

alarm pożarowy - dwa dźwięki krótkie, jeden długi

Sygnały alarmowe są nadawane statkowymi dzwonekami. Dodatkowo alarm jest ogłaszany słownie przez rozgłośnie statkową. Na sygnał alarmu praktykanci udają się biegiem na wyznaczone miejsce zbiórki z kamizelkami ratunkowymi, kompletnie ubrani z nakryciem głowy.

Oprócz ww. alarmów ćwiczebnych, przewidzianych przepisami konwencji, na Darze ogłaszane są alarmy związane z eksploatacją statku:

alarm do żagli - jeden dźwięk długi

Na sygnał tego alarmu powtórnego ogłoszeniem słownym „alarm do żagli” praktykanci biegną w pasach bezpieczeństwa pod swoje maszty. Alarm z reguły jest zapowiadany przez rozgłośnie statkową na kilka minut przed sygnałem dzwonekami. Może on być jednak zarządzony nagle, bez uprzedzenia w związku z bezpieczeństwem statku. Obowiązuje bezwzględne, natychmiastowe reagowanie na sygnał o każdej porze dnia i nocy.

alarm manewrowy - dwa dźwięki długie

Jest to alarm wzywający na manewry związane z wejściem statku do portu lub wyjściem z niego.

Wyznaczone obsady manewrowe udają się na swoje stanowiska manewrowe (dziób, śródokręcie, rufa) natomiast pozostali praktykanci ustawiają się w szeregu na wyznaczonej burcie do parady burtowej, wantowej lub rejowej w określonym, jednolitym umundurowaniu.

Oficerowie, Instruktorzy i Bosmani wachtowi mają prawo używania gwizdków do wydawania poleceń. Stosuje się następujące polecenia:

zbiórka wachty pod mostkiem - trzy długie gwizdki

zbiórka pod masztami do szkwałowego sprzętania żagli - dwa długie gwizdki

przywołanie bosmańskiego - jeden krótki gwizdek

„bacznosc” na prawą burtę - jeden długi i jeden krótki gwizdek

„bacznosc” na lewą burtę - jeden długi i dwa krótkie gwizdki

„spocznij”, odwołanie komendy ” bacznosc” - dwa krótkie gwizdki

Trzy ostatnie polecenia gwizdkiem są wydawane głównie podczas oddawania honorów banderą, przy wchodzeniu na, schodzeniu ze statku Komendanta, jego przełożonych i innych ważnych gości.

Uczestnictwo w alarmach obowiązuje wszystkie osoby zaokrętowane na statku zgodnie z rozkładem alarmowym. Po odbytych alarmach osoby funkcyjne omawiają przebieg alarmów ze wskazaniem występujących nieprawidłowości.

12.Organizacja dnia

Rozkład dnia w morzu

Dla Wachty I :

0000 – 0400

Pełnienie wachty morskiej

jeśli wachta jest wachtą służbową to:

0530	Pobudka służb gospodarczych
0555	Zbiórka służb gospodarczych i rozprowadzenie na miejsce pełnienia służb
0600	Objęcie służb
0630	Pobudka na gimnastykę poranną dla pozostałych praktykantów wachty (od poniedziałku do soboty).
0700	Pobudka wachty w niedzielę i święta
0645 – 0700	Gimnastyka poranna - przejście przez saling codziennie od poniedziałku do piątku. W sobotę, zamiast gimnastyki porannej, trzepanie materaców.
0715	Zbiórka wachty na pokładzie w niedzielę i święta.
0700 – 0730	Toaleta poranna
0730 – 0750	Śniadanie dla wachty
0750	Przygotowanie do podniesienia bandery
0755	Zbiórka do podniesienia bandery. Kontrola porządków w kubrykach.
0800	Podniesienie bandery.
1130 – 1150	Obiad dla wachty
1150	Zbiórka wachty do objęcia służby
1200 – 1600	Pełnienie wachty
1730 – 1830	Kolacja dla wachty
2130 – 2200	Toaleta wieczorna
2200	Cisza nocna
2315 – 2345	Porcje nocne
2350	Zbiórka do objęcia wachty

Dla Wachty II :

0330	Pobudka wachty
0350	Zbiórka do objęcia wachty
0400 – 0800	Pełnienie wachty jeśli wachta ma służby gospodarcze to:
0530	Pobudka służb gospodarczych
0555	Zbiórka służb gospodarczych i rozprowadzenie na miejsce pełnienia służb
0600	Objęcie służb

0810 – 0830 Śniadanie dla wachty

1200 – 1230 Obiad

1550 Zbiórka do objęcia wachty

1600 – 2000 Pełnienie wachty

2020 – 2040 Porcje nocne

2130 – 2200 Toaleta wieczorna

2200 Cisza nocna

Dla Wachty III :

0010 – 0040 Porcje nocne

0040 – 0100 Toaleta

jeśli wachta ma służby gospodarcze to:

0530 Pobudka służb gospodarczych

0555 Zbiórka służb gospodarczych i rozprawienie na miejsce pełnienia służb

0600 Objęcie służb

0630 Pobudka na gimnastykę poranną od poniedziałku do soboty

0700 Pobudka wachty w niedzielę i święta

0645 – 0700 Gimnastyka poranna - przejście przez salinę od poniedziałku do piątku. W sobotę, w ramach gimnastyki porannej odbywa się trzepanie koców.

0715 Zbiórka wachty na pokładzie w niedzielę i święta.

0700 – 0730 Toaleta poranna.

0730 – 0750 Śniadanie dla wachty

0750 Przygotowanie do podniesienia bandery

0755 Zbiórka do podniesienia bandery. Kontrola porządków w kubrykach.

0800 Podniesienie bandery. Objęcie wachty

0800 – 1200 Pełnienie wachty

1730 – 1830 Kolacja

1950 Zbiórka do objęcia wachty

2000 – 2400 Pełnienie wachty

Rozkład dnia w porcie

0000 – 0400 Pełnienie wachty przy trapie - II zmiana

0400 – 0800	Pełnienie wachty przy trapie - III zmiana
0530	Pobudka służb gospodarczych i praktykantów wachty służbowej
0555	Zbiórka służb gospodarczych i rozprowadzenie na służby.
0600	Objęcie służb przez służby gospodarcze. Zbiórka praktykantów wachty służbowej i przydzielenie do prac porządkowych na statku
0605 – 0730	Sprzątanie statku
0630	Pobudka wacht wolnych od służb na gimnastykę poranną od poniedziałku do soboty
0645	Pobudka wacht wolnych od służb w niedzielę i święta
0645 – 0700	Gimnastyka poranna - zaprawa na nabrzeżu.
0700	Zbiórka wachty na pokładzie w niedzielę i święta. Sprawdzenie obecności
0700 – 0730	Toaleta poranna.
0730 – 0750	Śniadanie dla wacht
0750	Przygotowanie do podniesienia bandery
0755	Zbiórka do podniesienia bandery. Sprawdzanie porządków w kubrykach.
0800	Podniesienie bandery. Objęcie służb
0800 – 1200	Pełnienie wachty przy trapie - I zmiana
1130 – 1300	Obiad
1200 – 1600	I Pełnienie wachty przy trapie - II zmiana
1700 – 1800	Kolacja
2130 – 2200	Toaleta wieczorna
2200	Cisza nocna

Zajęcia dydaktyczne i inne związane z praktyką odbywają się wg tygodniowego planu zajęć ustalonego przez Kierownika Nauk.

CZĘŚĆ II

INSTRUKCJE SŁUŻB

Służby morskie

Cel służby morskiej:

Celem służb morskich jest pełnienie obowiązków niezbędnych dla zapewnienia bezpieczeństwa żeglugi statku. Szkoleni praktykanci zdobywają doświadczenie i praktykę potrzebną do uzyskania dyplomów morskich i wykonywania zawodu.

Służby morskie są wyznaczane przez starszego wachty pod nadzorem Instruktora wachtowego i Asystenta Starszego Oficera.

Czas trwania służby:

Służbę pełni się przez okres wachty morskiej tj. przez 4 godziny. Na statku może być zarządzony inny system pełnienia służb w zależności od czasu trwania podróży np. w ciągu 4 godzin zamiennie 2 godziny wachty na oku i dwie godziny n sterze.

Ubiór:

Czysty drelich, buty sznurowane na twardej podeszwie, szelki asekuracyjne, nakrycie głowy, w zależności od pogody - kurtka lub ubranie sztormowe.

Nakazy i zakazy:

Praktykant pełniący służbę morską nie może opuścić stanowiska bez zgody Oficera wachtowego. Na służbie nie wolno siedzieć ani palić. Nie wolno używać telefonów komórkowych ani sprzętu audio. Podczas służby można prowadzić tylko rozmowy służbowe.

Objęcie służby:

Praktykanci wyznaczeni do pełnienia służb morskich stają na zbiórcie po prawej burcie na

zawietrznej pokładzie nadbudówki rufowej na 10 minut przed zmianą wachty. Stają w szeregu w następującej kolejności licząc od dziobu statku: bosmański, nawigacyjny, sternicy, oko. Praktykanci przychodzą na zmianę służby, schludnie ubrani zgodnie z regulaminem i zrzędzeniem przełożonych. Bosmański zdający służbę składa meldunek Oficerowi obejmującemu służbę w następujący sposób: „Panie I Oficerze, bosmański Jan Kowalski melduje służby morskie I wachty gotowe do objęcia służby”. Po zameldowaniu oficer sprawdza stan przygotowania praktykantów do wachty: ubiór, sposób meldowania, znajomość komend na ster. Następnie daje komendę „objąć służby”. Wtedy praktykanci podchodzą do praktykantów zdających służbę i przekazują sobie informacje o statkach wokół, ewentualnie uwagi i powierzony sprzęt. W trudnych warunkach żeglugi oficera wachtowego przy przekazywaniu wachty może zastąpić instruktor. Należy pamiętać, aby przekazywanie było sprawne i dokładne. Ich rozmowa w żadnym wypadku nie powinna przeszkadzać i rozpraszać oficerów przekazujących sobie wachtę. Bosmański obejmujący służbę powinien czekać na polecenia oficera i pozostawać do jego dyspozycji do czasu pełnego przekazania wachty.

Zdanie służby:

Praktykanci, którzy przekazali wachtę ustawiają się w tym samym miejscu gdzie ją obejmowali. Bosmański, który objął służbę melduje oficerowi zdającemu wachtę, że zbiórka po zdaniu wachty jest gotowa. Oficer sprawdza przekazanie wachty, udziela uwag i daje komendę „rozejść się”. Praktykanci schodzą na pokład przed nadbudówkę rufową i dołączają do swojej wachty. W razie trudnych warunków, oficera może zastąpić instruktor.

Starszy wachty.

Starszy Oficer, w porozumieniu z Oficerem wachtowym i studentami danej wachty, wyznacza jednego z praktykantów na stanowisko starszego wachty. Starszego wachty wyznacza się zazwyczaj na czas trwania praktyki. Może on być w każdej chwili zdjęty ze stanowiska z powodu przewinień dyscyplinarnych, choroby lub braku kompetencji. Starszy wachty jest przełożonym wszystkich praktykantów swojej wachty. Starsi wacht powinni we wszystkich sprawach dyscyplinarnych i bytowych, zwracać się do swojego Oficera wachtowego. W wyjątkowych sytuacjach mogą zwracać się bezpośrednio do Starszego

Oficera.

Jeżeli problem wykracza poza kompetencje Starszego Oficera lub wymaga interwencji Komendanta obowiązuje droga służbowa tzn. przez Oficera wachtowego do Starszego Oficera, który organizuje spotkanie z Komendantem.

Starszy wachty, że występować z wnioskiem o karanie lub nagradzanie praktykantów swojej wachty. Taki wniosek powinien zgłosić swojemu Oficerowi wachtowemu na piśmie.

Starszy wachty jest zwolniony ze służb gospodarczych. Organizuje zbiórki do zajęć, pomaga Oficerowi wachtowemu, Bosmanowi i Instruktorowi swojej wachty w utrzymaniu porządku i dyscypliny. Jest łącznikiem pomiędzy biurem Starszego Oficera, a wachtą. Wyznacza służby morskie, portowe i gospodarcze w uzgodnieniu z Asystentem starszego oficera. Starszy wachty bierze udział w posiedzeniu Rady Okrętowej wachty. Rozkład służb musi być sporządzony na piśmie w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach jeden powinien być wywieszony na tablicy ogłoszeń przy mesie studenckiej, a drugi znajdować się na mostku do stałej kontroli obsady wachty, powinien być wykonany i wywieszony co najmniej dobę przed objęciem służby przez wachtę.

Bosmański

Bosmański jest pomocnikiem oficera wachtowego. Organizuje zbiórki wachty, przekazuje praktykantom polecenia Oficera, Instruktor, Bosmana, kieruje zespołem praktykantów wykonujących drobne prace z linami lub inne, zwraca uwagę na porządek na pokładzie, wykonuje kontrole pożarowe. Ścisłe współpracuje z Oficerem wachtowym, Instruktor i Bosmanem wachtowym.

Nawigacyjny

Student pełniący służbę nawigacyjnego jest pomocnikiem Oficera wachtowego. Miejscem pełnienia służby jest mostek, którego nie wolno mu opuścić bez zezwolenia przełożonego. Jego głównym zadaniem jest pomoc i asystowanie w pełnieniu wachty, polegająca przede wszystkim na określaniu pozycji nawigacyjnej z różnych źródeł, przygotowywanie danych do wpisu do głównego dziennika okrętowego (prowadzi szkolny dziennik okrętowy), sprawdzanie warunków hydrometeorologicznych, odnotowywanie wydarzeń, które miały miejsce na statku podczas

pełnienia wacht, prowadzenie obserwacji ruchu jednostek wokół statku, meldowanie Oficerowi wachtowemu o wszelkich zdarzeniach, które zaistniały na mostku, na statku, lub wokół niego (np. zadziałaniu jakichkolwiek urządzeń alarmujących, takich jak sygnalizacja pożarowa, zadziałanie drzwi wodoszczelnych, awaria świateł nawigacyjnych itp.)

Nawigacyjnym zabrania się samowolnej obsługi wszelkich urządzeń znajdujących się na mostku. Służą one bezpieczeństwu statku i może je obsługiwać tylko osoba upoważniona

Sternik

Zadaniem praktykantów pełniących służbę na sterze jest utrzymanie statku na zadanym kursie. Dokładne sterowanie jest podstawowym warunkiem bezpieczeństwa żeglugi i dlatego od sternika wymaga się dokładnego wykonywania obowiązków.

Przekazywanie służby na sterze:

Sternik zdający, głośno podaje kurs wg kompasu. Sternik obejmujący obowiązki powtarza dosłownie to, co usłyszał od sternika zdającego, np. „Kurs sto dwadzieścia pięć”. Oprócz tego zdający informuje nowego sternika jak zachowuje się statek, czy jest bardzo nawietrzny, ile stopni trzeba wychylać ster na przeciwną burtę.

Po przekazaniu obowiązków dotychczasowy sternik podchodzi do Oficera wachtowego i melduje: „Panie I Oficerze, zdałem kurs sto dwadzieścia pięć”. Nie wolno dokonywać zmiany służby na sterze w trakcie wykonywania manewru jak np. zwrotu pod żaglami, zmiany kursu dla wyminięcia innego statku. Ster należy zdawać, gdy statek jest na zadanym kursie.

Służba na oku

Pełniona przez praktykantów na skrzydłach mostka nawigacyjnego. Tradycyjnie od wielu lat obserwacja akwenu wokół statku prowadzona przez marynarzy na mostku nawigacyjnym nazywana jest służbą na oku. Praktykant prowadzący obserwację melduje oficerowi o wszelkich obiektach widocznych w zasięgu jego wzroku. Obowiązkiem praktykanta na tej służbie jest obserwacja w wyznaczonym dla niego sektorze (szczególnie uważna od dziobu do 22,5 za trawers i kontrolna w sektorze do rufy na wyznaczonej dla niego burcie).

Wachta kotwiczna

Cel służby:

Kontrola pracy łańcucha kotwicznego ruchu statków wokół oraz pozycji pod nadzorem Oficera wachtowego.

Służba w siłowni

Miejscem pełnienia służby jest CMK, siłownia i inne pomieszczenia Działu Maszynowego. Student pełniący służbę wykonuje czynności zgodnie z instrukcją i poleceniami Mechanika wachtowego.

Służby portowe

Służby portowe pełnione są podczas postoju statku w porcie. Wyznaczane są przez starszego wachty pod nadzorem Asystenta Starszego Oficera.

Praktykanci pełnią ją w umundurowaniu bądź w drelichach w zależności od rodzaju służby.

Czas pełnienia służby wynosi zazwyczaj 24 godziny, może być skrócony w zależności od przepisów miejscowych lub zarządzenia Komendanta.

Podczas postoju w porcie pełnione są przez praktykantów następujące służby:

1. Bosmański
2. Trapowi
3. Służby na klatkach schodowych
4. Służba w siłowni
5. Służby gospodarcze

CZEŚĆ III

PRZEPISY BEZPIECZEŃSTWA I HIGIENY PRACY

1. Przepisy ogólne

Praktykantom nie wolno obsługiwać żadnych urządzeń technicznych i sprzętu gospodarczego bez nadzoru. Przez nadzór rozumie się przydzielenie praktykanta do pracy z użyciem urządzenia lub sprzętu poprzedzone szczegółową instrukcją obsługi i BHP, a następnie nadzór członka załogi stałej w trakcie pracy. Podczas podziału do pracy załoga stała musi zwrócić uwagę aby praktykanci posiadali właściwą odzież ochronną i tam gdzie trzeba rękawice robocze, okulary ochronne, kask.

Narzędzia powinny być sprawdzone przed użyciem.

Transport poziomy i pionowy materiałów niebezpiecznych oraz przedmiotów, których masa przekracza 100 kg, powinien odbywać się pod nadzorem załogi stałej.

Zabrania się:

- używania lin uszkodzonych, skręconych i mających węzły, a także tam gdzie dotyczy nieatestowanych
- siadania i stawania na relingach, urządzeniach pokładowych, nagielbankach i ławach metalowych pod szalupami
- wychylania się za burtę, a także wychylania głowy przez otwarty bulaj.
- poruszania się biegiem pod pokładem statku ani stawania na zrębnicach grodzi.
- wchodzenia na maszty, schodzenia za burtę

W czasie sztormowej pogody należy zwracać szczególną uwagę na poruszanie się po pokładzie (szczególnie, gdy statek płynie w przechyle, a pokład jest mokry) oraz na zagrożenie, jakie mogą stanowić gwałtownie zamykające się drzwi.

Zabrania się bez uzyskania zgody osób uprawnionych:

- Otwierania bulajów
- Przebywania praktykantów w kubrykach żeńskich oraz praktykantek w kubrykach męskich bez polecenia służbowego.
- Przechowywania żywności w kubrykach
- Zamawiania żywności z zewnątrz z dostawą na statek

Każdy członek załogi i praktykant, po zauważeniu wypadnięcia człowieka za burtę lub zaproszenia ognia, zobowiązany jest do natychmiastowego wszczęcia alarmu zgodnie z instrukcjami alarmowymi.

Każdy członek załogi i praktykant, który znalazł zgubę na statku zobowiązany jest oddać ją na mostek do oficera wachtowego lub służbowego.

2. Prace na wysokościach i zaburtowe

- Wszelkie prace na wysokościach powinny być nadzorowane i wykonywane w pasach bezpieczeństwa. Na czas pracy powinien być wyznaczony specjalny obserwator, który utrzymuje wzrokowy i głosowy kontakt z pracującym na wysokości, pokład w tym rejonie musi być odgradzony.
- Podczas ruchu statku zabrania się wychodzenia za burtę i wykonywania jakichkolwiek prac.
- Narzędzia podczas pracy na wysokościach należy trzymać w specjalnych pojemnikach lub torbach, a używając zabezpieczyć przed upadkiem na pokład.
- Prace zaburtowe powinny być zlecane i nadzorowane przez Bosmana lub osobę z załogi stałej przez niego wyznaczoną.
- Członkowie załogi i praktykanci wykonujący prace zaburtowe powinni mieć założone pasy bezpieczeństwa, wpięte w linki asekuracyjne, przymocowane do konstrukcji statku oraz kamizelki ratunkowe.
- Wykonując prace zaburtowe nad nabrzeżem, pomostem lub pontonem należy mieć założone linki i kamizelki asekuracyjną przymocowane do konstrukcji statku.

- W miejscu wykonywania prac zaburtowych, nad wodą należy umieścić koła ratunkowe z rzutką, z których przynajmniej jedno powinno znajdować się w wodzie.
- Przed posłaniem praktykantów do pracy na wysokości - Oficer, Instruktor lub Bosman wachtowy muszą sprawdzić czy są wypoczęci, czy mają dobrze założony i sprawny pas bezpieczeństwa, właściwą odzież i obuwie.
- Obuwie do pracy na wysokości powinno dobrze przylegać do stopy, być zasznurowane z twardą podeszwą. Zabrania się wchodzenia na maszty i reje w innym obuwiu.
- Podczas wchodzenia na maszt praktykant musi trzymać się want, obowiązują „trzy punkty podparcia” (dwie nogi, ręka, lub dwie ręce, noga).
- Przy wchodzeniu na reje obowiązuje whaczenie pasa bezpieczeństwa do linki asekuracyjnej rozpiętej wzdłuż rei. Po whaczeniu pasa należy sprawdzić czy czynność ta została skutecznie wykonana i czy karabińczyk jest zamknięty. Dopiero po tym można przesuwać się po pertach w stronę noku rei.
- Nie wolno stawać, siadać oraz chodzić po rejach.
  - Zabrania się naciągania sejzingów oburącz, całą masą ciała. Należy to robić jedną ręką, drugą trzymając się jaksztagu.
- Nie wolno wchodzić na reje w rękawicach roboczych i ubraniu krępującym ruchy, ubiór powinien przylegać do ciała, nie posiadać elementów luźnych.
- Przed wysłaniem praktykantów na reje należy wybrać luzy na wszystkich brasach oraz topenantach dolnych rei i bombramrei. Wyłączyć radar.
- Zabronione jest opuszczanie się z masztów po padunach lub innych linach.

Prace przy żaglach

- Na „Darze Młodzieży” obowiązuje zasada, że stawianie żagli rejoych może się odbyć tylko za zgodą Komendanta. Decyzje o postawieniu żagli trójkątnych podejmuje Oficer informując o tym Komendanta.
- Praktykanci samodzielnie nie mogą podejmować jakichkolwiek prac przy żaglach.

- Przy stawianiu lub sprzątaniu żagli praktykanci ściśle wykonują polecenia wydawane przez przełożonych.
- Prace na bukszprycie traktowane są jak prace na wysokościach i wymagają nadzoru załogi stałej.
- Liny silnie obciążone, jak brasy, fały lub szoty, muszą być mocowane na nagłach metalowych.
- Podczas stawiania i sprzątania żagli trójkątnych nie wolno przebywać po ich zawietrznej stronie.
- Nie wolno stać w buchcie luzowanego brasu, szotu lub fału, ani jakiegokolwiek innej liny.
- Podczas stawiania sztaksli grota i stermasztu na nadbudówce powinien być obecny członek załogi stałej, w celu ochrony szotów i samego żagla przed zahaczeniem się o windy, nawietrzniki i łodzie.

4. Prace pokładowe

- Otwory powstałe przez zdjęcie płyt podłogowych, pokryw włazów i inne powinny być bezzwłocznie zabezpieczone i oznaczone.
W wypadku braku takich możliwości należy postawić praktykanta, który będzie pilnował włazu i ostrzegał osoby zbliżające się o niebezpieczeństwie.
- W warunkach sztormowych należy poruszać się po pokładzie trzymając się rozciągniętych lin sztormowych. Nie wolno biegać lub ślizgać się po mokrym pokładzie.
- Prace pokładowe w warunkach sztormowych mogą odbywać się jedynie za zgodą Starszego Oficera.
- Ruchome wyposażenie statku, po każdorazowym użyciu, należy składać w miejscu do tego przeznaczonym oraz zabezpieczyć przed zmianą położenia.
- Oficer wachtowy, Instruktor lub Bosman nadzorujący prace praktykantów po zachodzie słońca powinni być wyposażeni w latarkę elektryczną.
- Obciążenie trapów powyżej ustalonej nośności jest zabronione.

- Na „Darze Młodzieży” dopuszcza się przebywanie na trapie do 4 osób.
- Przy korzystaniu z trapu pilotowego (sztormtrapu) należy stosować pasy bezpieczeństwa lub szelki bezpieczeństwa z linką asekuracyjną. Osoba korzystająca ze sztormtrapu powinna być asekurowana i obserwowana z pokładu.
- Osoby wchodzące na trap pilotowy powinny mieć obie ręce wolne.
- Liny cumownicze przed rozpoczęciem prac powinny być rozciągnięte na pokładzie na dostateczną długość.
- Stopery cum mogą być używane tylko przez przeszkolonych członków załogi stałej.
- Podczas ostukiwania rdzy należy mieć założone okulary i słuchawki ochronne, oraz rękawice robocze.
- Nie wolno przebywać pod jakimkolwiek podnoszonym lub zawieszonym ciężarem.
- Nie wolno stawać w pobliżu wybieranych cum szpringu i pracującego holu.
- Podczas wachty, a w szczególności podczas prac na masztach, zabrania się posiadania i korzystania z telefonów komórkowych, kamer, aparatów fotograficznych i odtwarzaczy audio i video.
- podczas ciszy nocnej , zabrania się oglądania telewizji w mesie studenckiej
- Podczas rozbijania i uzbrajania statku oraz w czasie pobytu na terenie stoczni obowiązuje noszenie kasków ochronnych.

5. Zagrożenia porażeniem i napromieniowaniem

- Praktykantom zabrania się dotykania urządzeń elektrycznych i anten.
- W kubrykach zabronione jest podłączanie jakichkolwiek urządzeń elektrycznych bez zgody elektryka.
- Nie wolno przebywać na wysokości anteny radarowej na krojmaszcie i fokmaszcie, podczas ich pracy. W pozycji pogotowia (standby) radary są całkowicie bezpieczne mimo obracającej się anteny. Fakt ten należy sprawdzić przed wysłaniem praktykanta na maszt.